

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 638/2023-57

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Dudíťa (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Pacalaj, Palla a partneri, s. r. o., Námestie SNP 3, Trnava, konajúcou prostredníctvom advokáta JUDr. Jozefa Pallu, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/178/2022 z 27. apríla 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/178/2022 z 27. apríla 2023. Sťažovateľ navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ vystupoval v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) ako žalobca proti žalovaným v prvom rade [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný 1“), a v druhom rade [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný 2“), o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru. Okresný súd rozsudkom č. k. 60Cpr/9/2017-205 z 13. júna 2018 konanie proti žalovanému 1 zastavil a proti žalovanému 2 žalobu zamietol. Okresný súd ustálil, že sťažovateľ uzatvoril pracovný pomer na základe pracovnej zmluvy z 21. decembra 1983 so žalovaným 1. Od 1. januára 2014 došlo k prechodu práv a povinností z pracovného pomeru na žalovaného 2. Žalovaný 1 nebol pasívne vecne legitimovaný, pretože už nebol zamestnávateľom sťažovateľa. Žalovaný 2 doručil sťažovateľovi výpoveď z pracovného pomeru 21. apríla 2017, ktorý ju v tento deň odmietol prevziať, čím nastali účinky jej doručenia v zmysle § 38 ods. 4 Zákonníka práce. Sťažovateľovi začala plynúť dvojmesačná výpovedná doba 1. mája 2017 a uplynula 30. júna 2017. Sťažovateľ podal žalobu o neplatnosť skončenia pracovného pomeru 28. augusta 2017, avšak iba

proti žalovanému 1, vo vzťahu ku ktorému následne žalobu zobral späť. Vstup žalovaného 2 do konania navrhol sťažovateľ 27. októbra 2017. Sťažovateľ tak podal žalobu proti žalovanému 2 po uplynutí dvojmesačnej prekluzívnej lehoty v zmysle § 77 Zákonníka práce, čo viedlo k zamietnutiu podanej žaloby. Okresný súd sa nestotožnil s námietkou sťažovateľa, že z § 77 Zákonníka práce vyplýva, že prekluzívna lehota je zachovaná, ak žalobca uplatní žalobu na súde bez ohľadu na označenie žalovaného. Po pripustení žalovaného 2 do konania vzniklo na strane žalovaných samostatné procesné spoločenstvo, každý zo žalovaných konal sám za seba a súd posúdil vec samostatne vo vzťahu k obom žalovaným.

3. Na odvolanie sťažovateľa Krajský súd v Bratislave rozsudkom sp. zn. 6CoPr/5/2019 z 25. novembra 2020 rozhodnutie okresného súdu potvrdil. Stotožnil sa s nosným dôvodom zamietnutia žaloby sťažovateľa a dodal, že zamestnanec domáhajúci sa určenia neplatnosti výpovede musí žalobu smerovať proti svojmu zamestnávateľovi, pričom tento nárok musí na súde uplatniť v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa mal pracovný pomer skončiť. Po uplynutí prekluzívnej lehoty súd prejednávajúci tento spor nie je oprávnený plnosť rozviazania pracovného pomeru skúmať. Sťažovateľ mal k dispozícii všetky relevantné listiny, z ktorých bolo jednoznačné, kto je jeho zamestnávateľom, navyše bol od počiatku v konaní zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, preto nemôže s úspechom tvrdiť, že je slabšou stranou v spore, ktorá bola zo strany žalovaných uvedená do omylu.

4. Sťažovateľ napadol rozsudok odvolacieho súdu dovolaním, ktorého prípustnosť odvodil od § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

5. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietal, že odvolací súd nezohľadnil § 124 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého každé podanie je potrebné posudzovať podľa jeho obsahu, žaloba sťažovateľa od počiatku smerovala proti žalovanému 2, konajúci súd mal sťažovateľa vyzvať na doplnenie, resp. opravu jeho podania, k čomu odkázal na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/128/2010. Odvolací súd sa mal aj odkloniť od rozhodnutia najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 5Cdo/9/2021.

6. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom dovolanie sťažovateľa zamietol. Dovolací súd konštatoval, že odkaz sťažovateľa na rozhodnutie vo veci sp. zn. 3Cdo/128/2010 nie je relevantný, označené rozhodnutie riešilo situáciu, keď konajúce súdy posúdili podaný opravný prostriedok inak, aký bol jeho obsah. Sťažovateľ sa domáha výkladu § 124 ods. 1 CSP nad jeho zákonný obsah. V pracovnoprávných sporoch nie je namieste, aby súd kontroloval, či žalobca označil správnu osobu ako svojho zamestnávateľa, čo najvyšší súd podporil názormi odbornej verejnosti (ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2022, s. 528, 529.). Z podanej žaloby nevyplýval ani rozpor medzi označením žalovaného a obsahom žaloby, označenie žalovaného 1 bolo kompletne a nevznikali tak pochybnosti o tom, akého subjektu sa týka. Tvrdenia sťažovateľa o údajnej zameniteľnosti medzi žalovanými 1 a 2 niekoľko rokov po tom, ako sťažovateľ vedel, že sa stal zamestnancom žalovaného 2, a po tom, ako mu bolo doručované ukončenie pracovného pomeru, nepovažoval dovolací súd za dôvodné. Ak by súd nad rámec svojich úloh v pracovnoprávnom súdnom spore pri kontrole väd žaloby v zmysle § 129 CSP žalobcu upozornil, že ním označená osoba nie je z hľadiska hmotného práva jeho zamestnávateľom, prekročil by svoje právomoci, dopustil by sa svojvôle a porušil by princíp

rovnosti účastníkov v neprospech žalovaných. Súd totiž v zmysle § 160 CSP poskytuje stranám poučenie iba o ich procesných právach a povinnostiach. Keďže otázky vecnej legitímácie vyplývajú z hmotného práva, nebolo namieste, aby súd postupoval podľa § 129 CSP, ako tvrdil sťažovateľ.

7. K rozhodnutiu najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 5Cdo/9/2012 najvyšší súd uviedol, že v označenej veci vystupoval žalobca ako príslušník ozbrojených síl a označil ako žalovaného (svojho zamestnávateľa) vojenský útvar, v ktorom bol zaradený, ktorý ale sám osebe ani nemal právnu subjektivitu a bol súčasťou („organizačnou zložkou“) osoby, ktorá bola zamestnávateľom žalobcu. V posudzovanej veci však išlo o dve úplne oddelené právnické osoby s osobitnou právnou subjektivitou, nešlo o žiadnu organizačnú zložku, podriadenú organizáciu ani nič podobné. Dovolací súd uzavrel, že rozsudok odvolacieho súdu nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Vo veci podstatná otázka preklúzie bola posúdená vo svojej komplexnosti oboma súdmi.

8. K dovolaciemu dôvodu nesprávneho právneho posúdenia najvyšší súd uviedol, že sťažovateľ nevymedzil uplatnený dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP, sťažovateľ nenastolil, nevymedzil, neformuloval, nepomenoval právnu otázku zásadného významu a ani neuviedol rozhodovaciu prax zodpovedajúcu zneniu § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP, a preto dovolací súd nemohol svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach, ktorú otázku a ktoré rozhodnutia eventuálne mal dovolateľ na mysli.

9. Dovolanie bolo v zmysle uvedeného v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP vyhodnotené ako neprípustné a v časti namietajúcej vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP ako prípustné, ale nedôvodné. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd dovolanie ako celok zamietol podľa § 448 CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľa

10. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu podľa sťažovateľa zasahuje do jeho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. V dôsledku postupu najvyššieho súdu, ako aj nižších súdov došlo k odňatiu práva sťažovateľa na prístup k súdu, pretože nebolo vykonané meritórne prejednanie podanej žaloby, k čomu sťažovateľ rozsiahlo argumentuje k výkladu § 77 Zákonníka práce, z ktorého podľa jeho názoru nevyplýva podmienka formálnej náležitosti žaloby spočívajúcej v označení žalovaného, pri skúmaní preklúzie súd nevyhodnocuje pasívnu vecnú legitímáciu účastníka, toto ustanovenie je potrebné vykladať doslovne, teda je potrebné podať žalobu na súde, nie je nevyhnutné, aby smerovala proti pasívne legitimovanému subjektu. Ďalej opakuje svoje názory, že z podanej žaloby jednoznačne vyplývalo, proti komu smeruje, išlo o nesprávne označenie žalovaného s poukazom na rozhodnutie najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 5Cdo/9/2012, žalovaný 1 bol ľahko zameniteľný so žalovaným 2, súd mal poskytnúť sťažovateľovi ochranu ako slabšej strane sporu, súdy postupovali príliš formalisticky s poukazom na nález ústavného súdu vo veci sp. zn. IV. ÚS 192/08, kde bolo konanie zastavené pre nedodržanie lehoty na zaplatenie súdneho poplatku, čo označil ústavný súd za prílišný formalizmus.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou podanej ústavnej sťažnosti je sťažovateľom tvrdené porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ktorý aproboval nesprávny postup súdov nižších inštancií, ktoré formalistickým výkladom § 77 Zákonníka práce odmietli vecne prejednať vec sťažovateľa a pre uplynutie prekluzívnej doby žalobu zamietli.

12. Ústavný súd uvádza, že z podanej ústavnej sťažnosti nevyplývajú konkrétne námietky proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu, resp. proti dôvodom zamietnutia podaného dovolania. Sťažovateľ opakuje svoju argumentáciu, ku ktorej sa z pohľadu ústavného súdu relevantne vyjadrili nižšie súdy, ako aj dovolací súd. Podstatným dôvodom rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré vyzneli v neprospech sťažovateľa, je záver, že ani v pracovnoprávných sporoch nie je úlohou súdu, aby upozornil žalobcu, že ním označený žalovaný subjekt nie je z hľadiska hmotného práva jeho zamestnávateľom, pretože by týmto konaním prekročil svoje právomoci, dopustil by sa svojvôle a porušil by princíp rovnosti účastníkov v neprospech žalovaných. To vyplýva aj z § 160 CSP, podľa ktorého súd poskytuje sporovým stranám poučenie iba o ich procesných právach a povinnostiach. Posúdenie otázky vecnej legitímácie pritom vyplýva z hmotného práva, čo by presahovalo rozsah poučovacej povinnosti súdu.

13. Sťažovateľ svojou argumentáciou v podstate tvrdí, že pre uplatnenie práva na súde s účinkami spočívania plynutia prekluzívnej doby postačuje včasné podanie žaloby bez ohľadu na to, kto je označený za žalovaného. Takýto prístup by v konečnom dôsledku znamenal, že žalobca podaním žaloby počas plynutia prekluzívnej doby proti komukoľvek dosiahne zachovanie tejto lehoty aj proti neskoršie označenému skutočne vecne legitimovanému subjektu. S týmto právnym názorom sa ústavný súd nemôže stotožniť, pretože nemá žiadnu oporu v zákone a popiera základné princípy a pravidlá súvisiace s následkami plynutia času v práve. Argumenty sťažovateľa o jeho omyle, resp. o tom, že ak pre nejasnosť označenia žalovaného mal súd sťažovateľa vyzvať na opravu jeho podania, v podstate odporujú jeho názoru o nedôležitosti označenia osoby žalovaného z hľadiska preklúzie. Ústavný súd ich hodnotí ako účelové a zdôrazňuje, že na nich zrozumiteľne odpovedal dovolací súd (porovnaj ods. 6 tohto uznesenia), s čím sa ústavný súd stotožňuje.

14. Ústavný súd konštatuje, že dovolací súd riadne a dostatočne meritórne posúdil námietky sťažovateľa, ktoré sťažovateľ v podstate len reprodukoval aj v podanej ústavnej sťažnosti. Odôvodnenie napadnutého rozsudku dovolacieho súdu je z pohľadu ústavného súdu dostatočné, odpovedá na podstatné námietky sťažovateľa a v plnom rozsahu zodpovedá aj platnej právnej úprave. Ústavný súd neidentifikoval dôvody, ktoré by zakladali možnosť vyslovenia porušenia práva na spravodlivý proces.

15. Ústavný súd tak dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a obsahom označených základných práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

16. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ďalších jeho návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. decembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu